

Juuni 2019

nr. 88

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Koguduse lastelaager Pilistveres

Lastelaagris seati sammud Töötatud Maale

Maikuu viimasel päeval kogunes 35 Pauluse koguduse pühapäevakooli õpilast ja õpetajat Pilistvere pastoraati. Kokkusaamise eesmärk oli igatahes vägev: käia kolme laagripäeva jooksul koos Iisraeli rahvaga läbi pikk teekond Egiptuse orjusest Töötatud Maale. Selleks, et teekond hästi õnnestuks, võeti appi Vana Testamendi piiblilood, huvitavad mängud ja meisterdamised, laulud ja tantsud ning põnev maastikumäng. Tiheda mõttetegevuse juures ei jäetud unarusse ka laste luid-liikmeid. Nimelt toimus laupäeval lausa laagri olümpia, kus pandi proovile oma jalgade kiirus, käte osavus ja musklite ramm. Olümpia lõppedes särasid kõigil käes või kaelas kuldsed šokolaadimedalid, sest kõik olid tublid!

Pühapäeval uudistasid laagrilised Pilistvere Andrease iidvana kirikut. Muuhulgas selgus, et ka kristlik pühakoda on nagu jumalarahva teekond: kiriku ukse taha jääb Egiptuse orjapõlv, kogudusele mõeldud pikihoone tähistab usklike kõrbetee-konda ning altariruum sümboliseerib meie rännaku sihtkohta – Töötatud Maad, jumalariiki. Sellest sihtkohast

Laagriolümpiat juhatas Angela Ploomi.

Foto: Kirsika Berit Reino

ja Püha Vaimu juhtimisest rääkis laagri jumalateenistusel õpetaja Kristjan Luhamets, kes teenis kogudust koos kohaliku hingekarjase Hermann Kalmusega. Laagri lõpuks avati Pilistvere koguduse suvekohvik, mida peavad – pange tähele! – inglid. Kes ei usu, need võivad ise vaatama minna. Igatahes täitsid laagrilised ingliskohvikus oma kõhud

värske rabarberikoogi ja laste valmistatud küpsisetortidega. Kas see maitses just täpselt samuti kui Iisraeli rahvale kõrbes antud taevamanna, seda ei tea öelda. Laste ja õpetajate rahulolevad pilgud ja tänulikud südamed jäävad aga ootama juba järgmist laagrit uuel aastal. Teekond Töötatud Maale meie elus jätkub.

MAREK ROOTS

Kristlik Põhikool 25

Tartu Kristlik Põhikool tähistas 25. aastapäeva Pauluse kirikus.

4. mail võis pidulikult kontserdil Tartu Pauluse kirikus näha ja kuulda nii õpilasi, õpetajaid, lapsevanemaid kui vilistlasi. Kirik oli kuulajaist tulvil ning kontserdile järgnes direktori vastuvõtt krüptis.

Tartu Kristlik Põhikool asutati kristlastest lapsevanemate algatusel Tartu Elu Sõna koguduse poolt. Kool tegutseb Tammelinnas Ööbiku 10a.

No Longer Music

Teisipäeva, 28. mai õhtul andsid Küüni tänaval vabaõhukontserdi Hollandi kristlik punkbänd No Longer Music ning Eurovisioonil Valgevenet esindanud Nuteki.

Vaatamata vihmasele ilmale said sajad inimesed osa muljetavaldavast vaatamängust. Ka juhuslikud mööda-käijad peatusid, paljud pildistasid või filmisid. Kontserdi korraldas misjoni-organisatsioon Steiger koostöös Tartu Pauluse kogudusega.

Hofgeismar

21.-28. mail viibis õpetaja Kristjan Luhamets sõpruskirikute kolleegiumil Saksamaal.

Kurhessen-Waldecki maakirik on EELK sõpruskirik. Hofgeismari seminaril käsitlesid kahe kiriku vaimulikud kuulutustöö võimalusi praegusel usukaugel ajal. Täpsemalt olid vaatluse all ametitalitused.

Nädalavahetusel külastati kogudusi ning tutvuti kiriku mitmesuguste töövaldkondadega.

Joosep Vall: mu elu on tohutult

Joosep Vall on aktiivne koguduse noor, kes lööb kaasa nii noortetöös kui ka laulukoorides.

Räägime alustuseks sinu perest. Milline on su perekond?

Minu peres on kokku seitse liiget: mina, õde, vend, ema, isa ja kaks kassi, lisaks veel vanaemad-vanaisad ja muud sugulased.

Kuidas jõudsid Jumala juurde?

Olen olnud sünnist saati kristlane. Minu peres on kõik ristitud ja Pauluse koguduse liikmed. Olen olnud sündimisest saati Pauluse koguduses, mind ristiti siin ja paljud minu sugulased on koguduse liikmed.

Oled lõpetanud pühapäevakooli. Mida on pühapäevakool sulle andnud?

Lõpetasin pühapäeva kooli kaks aastat tagasi. See tekitas suure huvi Piibli vastu ja sain tohutul hulgal uusi teadmisi ja palju väga toredaid sõpru. Leeri pole ma veel jõudnud, kuna aega on alati väga vähe ja hetkel tuleb eriti keskenduda 9. klassi lõpetamisele. Aga plaanin küll minna Paulusesse leeri ja võib-olla juba järgmise rühmaga.

Millised on sinu ootused koguduse noortetööle?

Minu suurteks ootusteks on kindlasti mõnus seltskond, hea ja aktiivne noortejuht ja see, et noorteõhtud toimuksid regulaarselt. Väga toredad on nii mänguõhtud kui ka tavalised teemaõhtud. Lahedad on olnud ka ühisnoorteõhtud katoliiklastega. Samuti meeldivad mulle noorteteenistused ja väljasõidud või ühised üritustel osalemised – näiteks kiriku-noorte talvapäevad Põltsamaal, kristlik noortefestival „JäPe”, Kirikute Öö jne. Mulle meeldib noorteõhtutel juttu ajada, laulda ja mängida.

Mis on su elus Jumala ja usu tõttu muutunud?

Mu elu on tohutult palju parem koos Jumalaga, mu vaated oleksid totaal-selt teised, kui mu elus poleks Jumalat. Mingeid suuri imesid pole mul juhtunud, aga samas on iga päev suur ime ja selle üle peab tänulik olema.

Millised on teenimisülesanded on sul koguduses nüüd ja kus tahaksid edaspidi kaasa lüüa?

Praegu laulan ma kammerkooris ja noorteansamblis, olen olnud Pauluse päevadel „rööprähkleja”, musitseerin noorteteenistustel. Kindlasti soovin jätkata samas vaimus, lisaks soovin tulevikus oma oreliõpingute jätkudes hakata kaasa teenima ka organistina.

Milline roll on su elus muusikal?

Minu elus on ülioluline roll muusikal. Astusin Jaan Poska Gümnaasiumi ja Elleri Muusikakooli ühisõppesse. Lähen õppima klassikalist laulu. Olen õppinud klaverit umbes kuus-seitse aastat ja orelit umbes viis aastat, sellest umbes kolm aastat Anna Humala käe all. Lisaks tegelen aktiivselt ka heliloominguga, hetke-seisuga on mul üle 20 teose, millest viis-kuus on orelile, kaks on laulud ja ülejäänud on loodud klaverile. Mulle meeldib ka improvisatsioon. Mul on mitmed teosed poolimprovisatsioonilised. See tähendab, et osa on

valmis komponeeritud, näiteks algus ja lõpp on olemas, aga keskel sünnib ime. Pooleli on ka üks ulatuslikum kooriteos ja ka orkestriteos.

Kuidas sa jõudsid oreli juurde?

Oreli juurde jõudsin ma suhteliselt naljakaid teid pidi. Nimelt umbes viis-kuus aastat tagasi laulsin ma Pauluse lastekooris ning olin seal kõrgeim sopran. Ma sain kadedaks, kui seal oli üks laul, mida ma väga tahtsin laulda, aga keegi teine väljast-poolt koori pandi seda laulu laulma. Anna lubas mulle orelit õpetama hakata, kui ma lasen sellel minna. Umbes kolm aastat õpetas ta mulle orelit, aga pärast seda läks mul koolis üha raskemaks, aega jäi väheseks ja oreli õppimine jäi katki.

Järgmisel aastal taasavastasin ma oreli Põltsamaa talvapäevadel. Seal lubati mul oreli taha minna ja ma meenutasin õpitut. Siis omandas oreli minu jaoks sellise sära, mida polnud õppideski ja see sära pole kustunud. Suvel avanes palju võimalusi oreleid

palju parem koos Jumalaga

katsetada ja ma kirjutasin esimese oreliteose. Sügisel käisin Helsingis ja sain mängida orelit suurtes kirikutes, näiteks toomkirikus, Kallio ja Jaani kirikus. Siis kirjutasin ma oma teise oreliteose. Järgmisel kevadel käisin Lõuna-Prantsusmaal Carcassone'is, sain seal mängida erinevatel orelitel ning tegin koolis oma loovtööks orelituvustuse enda ja paralleelklassidele. Sügisel käisin Vilniuses ja sain sealses katedraalis mängida. Detsembris käisin Loode-Prantsusmaal Nantes'is ning sain ka seal katedraalis mängida. Seal oli vägev ja tohutult suur orel. Kui ma kuhugi reisin, uurin ma kõigepealt orelite kohta.

Järgmisel õppeaastal alustan taas orelilõpingutega, aga siis juba Urmas Taniloo käe all. Orel on pillide kuningas, selle majesteetlik kõla ja vägevus on mind väga lummanud. Iga pill on omanäoline, igaühel on omad kiiksud, head ja vead ning just sellepärast ma armastangi oreleid.

Millistes koorides oled sa laulnud varem ja laulad nüüd?

Olen laulnud Tartu Pauluse koguduse lastekooris, oma kooli poistekooris, Valga Praostkonna Valikkooris, Puh-

ja Dianysoses, Tartu Maarja Kirikukooris, kus jätkan järgmisel aastal laulmist, ja paljudes ansamblites. Praegu laulan Pauluse kammerkooris ja noorteansamblis.

Millised mõtted on sul tuleviku jaoks? Mida sa teha tahaksid?

Tulevikus soovin saada ooperilauljaks ja vallutada kõik suuremad ooperilavad, nagu MET, La Scala, Pariisi ooperi teater jne. Orelimängust ja heliloomingust võib ka saada päris töö, juhuks kui lauljakarjäär vett vedama läheb. Tegeleda tahaksin ka dirigeerimisega ja miks ka mitte näitlemisega. Näitlemise kogemust on mul umbes üheksa aastat ning näiteks praegu olen ma Tartu Maarja teatritrupi liige.

Oled sa oma elus kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Kahjuks mitte, aga Jumal juhib meie elu kogu aeg ja tema suur plaan on meie jaoks parim.

Milline on su lemmikkirjakoht Piiblis?

Päris lemmikkirjakohta mul pole, aga väga on mind kõnetanud Psalm 84, millest loodud teosega õnnistati ju

meie kirik uuesti sisse:

Kui armsad on sinu hooned, Issand Sebaot! Issanda õuesid igatseb ja ihaldab mu hing; mu süda ja mu ihu hüüavad rõõmsasti elava Jumala poole. Lind on ju enesele aseme leidnud ja pääsuke enesele pesa, kuhu ta paneb oma pojad: sinu altarid, Issand Sebaot, mu kuningas ja mu Jumal! Õndsad on need, kes elavad sinu kojas; nad kiidavad sind alati. Sela. Õnnis on inimene, kelle tugevus on sinus, kelle mõttes on pühad teekonnad. Nutuorust läbi käies teevad nad selle allikate maaks; ka varajane vihm katab neid õnnistusega. Nad saavad rammule rammu lisaks ja ilmuvad Jumala ette Siionis. Issand, vägede Jumal, kuule mu palvet, võta kuulda, Jaakobi Jumal! Sela. Meie kilp, Jumal, vaata siia ja pane tähele oma võitnud mehe palet! Sest üks päev sinu õuedes on parem kui muid tuhat; ma seisan pigemini läve juures oma Jumala kojas, kui viibin õelate majades. Sest Issand Jumal on päike ja kilp; armu ja au annab Issand ega keela head neile, kes laitmatult elavad. Issand Sebaot, õnnis on inimene, kes sinu peale loodab.

Küsimusi esitas Liina Raju

Urmas Saupõld ordineeriti Rõngu koguduse diakoniks

Emadepäeval, 12. mail pühitses piiskop Joel Luhamets diakoniks Urmas Saupõllu.

Urmas Saupõld sündis 3. mail 1967, kasvas üles Kehras ja ristiti 1993. a. Tallinna Kalju baptistikoguduses. 2016 sai temast Tartu Pauluse koguduse liige ning kevadel 2018 lõpetas ta EELK Usuteaduse Instituudi. Oma igapäevase leiva on ta lauale saanud nii mööblitiseri, ehitaja, päästekorraldaja kui autokooli õpetajana.

Rõngus on Urmas pühitsenud kiriku uue trepi ja ukse. See tuletab meelde, et kõik on oodatud. Kuna Rõngus on ainult üks kirik, saavad seal kokku kristlased eri konfessioonidest. Käsil on pastoraadi kohendamine talvekirikuks ning igal reedel kell 17 on kõik oodatud lauluõhtule leerimajja.

12. mail Rõngu kirikus (vasakult): Jaan Nuga, Vallo Ehasalu, Mart Jaanson, Urmas Saupõld, Joel Luhamets, Timo Švedko ja Lea Kärson.

Jumalateenistused

10. juuni kell 10 teine nelipüha

14. juuni kell 11 leinapäev

16. juuni kell 10 kolmainupüha

16. juuni kell 12 surnuaiapäha

Edasi igal pühapäeval kell 10.

30. juuni kell 10 leeripüha.

8. september kell 10 leeri

mälestuspäev ehk kuld- ja hõbeleer

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seina ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele, kes on mängutoas koos vanemaga. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Manitsus

Vöörmündrid on palunud edasi öelda, et jumalateenistuse ajal ei ole ilus kommipaberitega krõbis-tada ning eriti rangelt on keelatud kiriku ruumides, sh tualettruumis suitsetamine.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid jätkuvad sügisel.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piibliringid: esmaspäeviti 17.00.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 7 420 258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sissetulekust) saab teha ülekandega (a/a Ee282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Pühapäevakool

Laste ja perede jumalateenistus on mihkclipäeval, 29. septembril kell 12. Tunnid jätkuvad alates 5. oktoobrist ikka laupäeviti kell 11.00.

Kiriku noortepäevad

Kiriku noortepäevad ehk kristlik noortefestival „JäPe” on 11.-14. juulil Pilstveres, teemaks „Peidetud aare” (Mt 13,44-46). <https://jape.ee/>

Väljasõit Valmierasse

Laupäeval, 15. juunil on kõik huvilised oodatud koguduse väljasõidule. Külastame vennastekoguduse ajaloo-ga seotud paiku Valmieras ja tutvume Burtneki kogudusega. Giid ja sõit on 10 eurot inimese kohta, lõunapausiks teeme peatuse soodsas söögikohas. Väljume Pauluse kiriku juurest kell 9, tagasi jõuame kell 19. Vajalik on eelnev registreerumine kantseleis.

Suvine leerikool

Suvised leerikooliga on veel võimalik liituda. Tunnid on teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18.00 – 19.30. Leeripüha on 30. juunil 2019 kell 10.

Pauluse orelisuvi

Neljapäeviti kell 19.00:

11. juuli Lüneburgi Johannese kiriku organist Joachim Vogelsänger

25. juuli Pauliina Hyry

8. august Anna Humal

15. august Hans Fagius

22. august John Keith

Sissepääs piletitega.

100 aastat tagasi krohviti häda sunnil Tartu Pauluse kiriku lagi

25. mail 1919 kohustas koguduse üldkoosolek kõiki tööelisi liikmeid andma 10 marka kiriku lae krohvimiseks. Vabatahtlikult võib muidugi rohkem anda. Aga miks üldse kallil ajal sellist suurt tööd ette võtta? Postimehe sõnul ei saa lagede krohvimist edasi lükata, kuna katuse talad, kaarid ja lauad on pehkima lõõnud, vistiti puuduliku ventilatsiooni tõttu.

Õpetaja Arnold Habicht tunnistas, et Pauluse kirik on Jumala ime, kuna see õnnestus üles ehitada sõja ajal, mil kõigest oli puudus. 1917. aasta sügiseks olid siseruumid niikaugel, et võisid hädapärase peavarjuna meie jumalaneetistusi teenida. Istumiseks seati ajutised pingid, väike orel sai odavalt ostetud. Kirik pühitseti lõikustänapühäl, 1. oktoobril 1917.

Kui kogudus laulis, pudenes siin-seal lauluraamatule peenemat liiva, sest lagi oli soojustatud liivakihiaga.

Juba 1918. a. suvel tuli kirikuteenija korduvalt õpetaja juurde palvega uurida põõningu talastikku. Ta kahtlustas mädanikku. Ehitusmeister lasi küll parandada ventilatsiooni, aga õpetaja jäi muretsema. Kirikuteenija hinnangul läks asi aina halvemaks. Kuna aasta lõpul vahetus riigivõim, olid päevakorral muud mured. Talad tulid taas meelde 1919. a. kevadel. Kui ehitusmeister asja taas uurima asus, leidis ta eest majavammi. Nüüd tuli tegutseda otsustavalt ja kiiresti.

Alates 10. juunist 1919 peeti Pauluse koguduse jumalateenistused ajutiselt Maarja kirikus. Pauluse kiriku lae laudvooder murti lahti ja võeti alla. Poripilvena lendas alla liiv, mida pooleteist aastat oli sinna vaevaga üles tassitud. Õpetaja Habichti sõnul oli see õudne vaatepilt, kuidas armas pühakoda musta pilvega täitus nagu hukkunuks taas Soodom ja Komorra.

Pärast nädalapikkust lõhkumist jäid alles paljad võlvi talad ja kaared, mis samuti olid kohati kaetud vammivalge kihiga. Kõik haiged kohad tuli eemaldada ja uute tükkidega asendada. Alles siis sai lae uuesti laudadega üle lüüa. Ehitaja tunnistas oma viga ning kandis taastamistöökulud.

Kui tellingud kord juba püsti, kasutas kogudus juhust, et lagi ja seinad ka krohvida ning värvida. Julge otsus kandis vilja – igast küljest voolas kokku annetusi ja laene. Kui lõpuks võis tellingud maha võtta, seisis kirik kogu oma säravas ilus.

Kui tööd lõppesid, tõusis elukallidus, materjalid muutusid kättesaamatuks ja töötasud ülejõukäivaks. Õpetaja tänas Jumalat, sest ta oli veendunud, et kui kogudus poleks 1919. aastal kiriku ehitust lõpule viinud, pidanuks poolik ehitus veel palju aastaid seisma ja paremaid aegu ootama.